
ПРАКСА УСТАВНОГ СУДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Припремила: проф. др Милена Симовић

ПРАВО НА СЛОБОДУ И СИГУРНОСТ

Присилног задржавање на лијечењу

Постоји кршење права на слободу и сигурност из члана II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 став 1 тачка е) Европске конвенције конвенције за заштиту људских права и основних слобода када рјешење којим је одређена мјера принудног задржавања на лијечењу није донесено у складу са законом, јер је задржавање одређено „до даљњег“ и када у поступку није прибављено писмено мишљење једног од одговарајућих психијатара о томе да ли је принудни смјештај у здравственој установи неопходан.

Из образложења:

Уставни суд примјећује у конкретном предмету да након што је донио рјешење од 26. новембра 2020. године, Основни суд је (како произилази из рјешења Окружног суда, као и одговора свих позваних) донио рјешење од 13. јануара 2020. године, којим је апеланту продужен принудни смјештај након што је саслушан вјештак и одређен рок трајања принудног смјештаја до 7. јуна 2020. године. Из наведеног произилази да је „незаконитост“ рјешења од 26. новембра 2020. трајала до 13. јануара 2020. године, када је Основни суд донио ново рјешење, те остале наводе које је апелант истицао у апелацији у вези са доношењем овог рјешења није потребно додатно испитивати. Ипак, имајући у виду да је Окружни суд, одлучујући по жалби апеланта, и поред чињенице да је донијето ново рјешење Основног суда од 13. јануара 2020. године, оспорено рјешење Основног суда од 26. новембра 2019. године потврдио, Уставни суд закључује да у времену од 26. новембра 2019. до 13. јануара 2020. године рјешење по којем је продужен принудни боравак апеланту „до даљњег“ - није било у складу са домаћим законом, што је супротно јасној обавези из члана 5. Европске конвенције.

Такође, Уставни суд подсјећа да је у својој досадашњој пракси усвојио став, с обзиром на темпорални карактер рјешења о одређивању, односно продужавању мјере притвора (као и мјере принудног задржавања на

лијечењу), да у ситуацији када утврди да је лишавање слободе апеланта по оспореној одлуци редовног суда резултирало повредом права на слободу и сигурност личности, али да је у тренутку доношења одлуке Уставног суда лишавање слободе по оспореним одлукама истекло, довољно да утврди повреду уставног права и укаже на учињене пропусте у поступку одређивања мјере присилног задржавању на лијечењу. Имајући у виду да оспорено Основног суда од 26. новембра 2019. године, иако потврђено рјешењем Окружног суда од 17. јануара 2020. године, више није на снази, јер је донијето ново рјешење Основног суда од 13. јануара 2020. године (које апелант није оспорио), Уставни суд у конкретном случају само деклараторно утврђује повреду у односу на оспорено рјешење Окружног суда од 17. јануара 2020. године.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП-1218/20 од 2. јула 2020. године)

ПРАВО НА ЛИЧНУ СЛОБОДУ И СИГУРНОСТ И ПРЕТПОСТАВКА НЕВИНОСТИ

Нема кршења права на личну слободу и сигурност из члана II/3д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода када је Основни суд у два наврата (судија за претходни поступак и вијеће) дао јасне и аргументоване разлоге како за постојање основане сумње тако и за постојање посебних притворских разлога из члана 197 став 1 тачка в) Закона о кривичном поступку Републике Српске, због којих је апеланту одређен притвор. Није повријеђена ни претпоставка невиности из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 2 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у ситуацији када процесна фаза и контекст у којем је спорна изјава дата, њена тачна формулација и значење ни на који начин не одражавају коначно увјерење да је апелант крив прије него што је његова кривица доказана на начин предвиђен законом, односно ни на који начин не сугерише да суд сматра апеланта кривим

Из образложења:

У контексту апелантовог приговора да првостепени суд није навео због чега се мјерама забране не може осигурати неометано вођење кривичног поступка, Уставни суд подсјећа на то да судски орган приликом одлучења мора бити свјестан да је лишавање слободе, насупротив праву на сигурност

као основном људском праву - *ultima ratio*, те да мјере забране морају бити употребљене ако се може постићи циљ (види, *mutatis mutandis*, Европски суд за људска права, *Stögmüller против Аустрије*, пресуда од 10. новембра 1969. године, Серија А, број 9, став 15.). У том смислу, Уставни суд запажа да из образложења првостепеног рјешења произлази да првостепени суд није разматрао оправданост изрицања мјера забране, али да из образложења другостепеног решења произлази да је вијеће Основног суда размотрило наведене апелантове наводе, те је закључило да у конкретном случају нису испуњени услови за изрицање мјера забране. Стога, имајући у виду да апелант, изузев наведених тврдњи у апелацији, није навео детаљније разлоге због којих сматра да би изрицање мјера забране у околностима конкретног случаја заиста било оправдано, Уставни суд сматра да у околностима конкретног случаја нема ништа што указује да је недостатак образложења првостепеног суда о евентуалној оправданости изрицања мјера забране у ситуацији када је тај суд закључио да постоје законски разлози за притвор и када је могућност изрицања мјера забране размотрио другостепени суд - могао довести до повреде апелантовог права на слободу и сигурност особе, због чега су и ови апелантови наводи неосновани.

Уставни суд запажа да је спорна констатација изречена у процјени нарочитих околности које могу бити од утицаја да апелант, као особа у односу на коју постоји основана сумња да је починила кривична дјела за која се терети, у случају да буде пуштен на слободу, може поновити кривично дјело. Наиме, у образложењу оспореног рјешења Основни суд је првенствено изложио разлоге за своју одлуку да из предочених доказа произлази постојање основане сумње да је апелант починио кривично дјело које му се ставља на терет. Наведена констатација, посматрана у цјелокупном контексту рјешења о одређивању притвора, недвосмислено се односи на ранији закључак првостепеног суда о постојању основане сумње да је апелант починио кривична дјела које му се стављају на терет, због чега се не може прихватити основаном апелантова тврдња да је спорним констатацијама проглашен кривим.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП-1009/20 од 6. маја 2020. године)

ПРАВО НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ

Права на непристрасност суда

Дошло до повреде апелантовог права на непристрасност суда као аспекта права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода будући да дата изјава јасно показује предрасуде и несклоност потпредсједнице Високог судског и тужилачког вијећа Босне и Херцеговине према апеланту због чега њено учешће у поступку након ове изјаве представља кршење стандарда непристрасности.

Из образложења:

У образложењу рјешења којим је одбијен апелантов захтјев за изузеће потпредсједнице Високог судског и тужилачког вијећа Босне и Херцеговине је наведено да апелантови наводи не могу бити довољан аргумент који би указао на њену пристрасност приликом одлучивања по жалби у оквиру Вијећа као цјелине, те да у захтјеву апелант није указао на било какве објективне показатеље сумње у пристрасност потпредсједнице Вијећа, односно није навео оправдане околности или аргументе који би довели у питање њену непристрасност. Уставни суд даље запажа да је Уред дисциплинског тужиоца ову потпредсједничину изјаву протумачио као интерпретацију одредби кривичног поступка.

Анализирајући садржај изјаве предсједника у емисији „Магазин Мрежа“, емитованој 25. марта 2019. године у 20.10 сати на Федералној ТВ: „Истина је да се против судије ... води један озбиљан дисциплински поступак због његових озбиљних дисциплинских прекршаја овдје у Савјету, који ће ускоро бити завршен,“ Уставни суд закључује да из ове изјаве не произилази формирано негативно мишљење у вези са апелантом. Наиме, у изјави је само констатовано да је дисциплински поступак у току и да се очекује његово брзо окончање - без икаквих коментара о његовом евентуалном исходу.. С друге стране, изјава потпредсједнице у свом обраћању домаћим медијима од 22. јуна 2019. године у којој је навела: „Судија ... тренутно обнаша функцију судије у Окружном суду у Бања Лука. Врло често крши Етички кодекс судија, на начин да коментира дисциплинске поступке који су у току, као и судске поступке приликом издвајања мишљења, које мишљење треба да остане тајна за јавност, запаковано у омоту, јер вијећање и гласање није јавни поступак“, може се тумачити као већ формирано не-

гитивно мишљење, односно предрасуда коју је она имала према апеланту и која указује да она није испољила прикладну „непристрасност“.

Уставни суд указује да би се могао прихватити аргумент Уреда дисциплиноског тужиоца да се ради о интерпретацији одредби кривичног поступка када је у питању други дио изјаве потпредсједнице Вијећа. Међутим, први дио њене изјаве да апелант врло често крши Етички кодекс судија, на начин да коменарише дисциплинске поступке који су у току, поготово у ситуацији када из оспорених рјешења произилаза да апелант није раније дисциплински одговарао - даје довољно аргумената за закључак да је та оцјена јасно показала предрасуде и несклоност потпредсједнице према апеланту, као и да је њено учешће у поступку након ове изјаве било у нескладу са захтјевима непристрасности.

Уставни суд посебно наглашава да су у демократском друштву независност и непристрасност судства од темељне важности за повјерење друштва у правосудни систем (види нпр. Европски суд за људска права, *Падовани против Италије*, пресуда од 26. фебруара 1993. године, став 27), при чему је посебна одговорност на Вијећу које као своју визију и мисију наводи континуирани допринос учвршћивању владавине права и осигуравање независног, непристраног и професионалног правосуђа у Босни и Херцеговини.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП-222/20 од 23. јуна 2020. године)

ПРАВО НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ

Нема кршења права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода када нема ништа што би указивало да су редовни судови произвољно примијенили процесно и материјално право или погрешно утврдили чињенице када је утврђено да је један од потписника споразума којим се обавезао на исплату одређеног новчаног износа тужитељки, умро и када је за његовог јединог наследника проглашена апелантица чиме је сходно одредбама члана 163 Закона о наслеђивању та обавеза прешла на апелантицу. Осим тога, из образложења оспорених пресуда видљиво је да се апелантица није противила субјективном преиначењу тужбеног захтјева тужитељке већ се упустила у расправљање и редовни судови за своја утврђења дали јасна и аргументована образложења, при

томе једнако цијенећи доказе које проводила апелантица и доказе које је проводила тужитељка.

Из образложења:

Уставни суд запажа да, супротно наводима апелантице, из образложења оспорених пресуда, не произлази да је у конкретном случају према апелантици поступано другачије у односу на тужитељку већ да је апелантица у истој мјери као и тужитељка учествовала у предметном поступку, предлагала и проводила доказе, а што је у складу са стандардима права на правично суђење. С тим у вези, Уставни суд примјећује да из образложења оспорених пресуда произлази да је С.Х. умро, да је након његове смрти вођен оставински поступак у којем је за једину насљедницу проглашена апелантица, јер су се њихова дјеца (син и кћерка) одрекли насљедства у корист своје мајке-апелантице (наслијеђене су некретнине прецизиране у пресуди). Поред тога, Уставни суд запажа и да, супротно апелантициним наводима, из образложења оспорених пресуда произлази да су се насљеднице Ј.Х. противиле субјективном преиначењу тужбеног захтјева, док се апелантица нити њен пуномоћник ничим нису успротивили преиначењу у односу на апелантицу, већ су се упустили у расправљање о предмету спора.

Осим тога Уставни суд, супротно наводима апелантице, не налази произвољност у образложењима редовних судова везаних за примјену одредби члана 163 Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“ бр. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 105/08, 45/09, 49/09 и 61/13) с обзиром на то да је наведеним чланом, који је цитиран у претходним тачкама ове одлуке, прописано да насљедник одговара за дугове оставиоца до висине насљедства. Будући да је апелантица проглашена једином насљедницом С.Х. који је, заједно са Ј.Х., потписивањем спорног споразума преузео обавезу исплате износа тужитељки, како сходно одредбама Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени гласник Републике Српске“ бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04) преузета обавеза не престаје смрћу оног који се обавезао, изузев ако је обавеза везана стриктно за његову личност, нема ништа што би указивало да су редовни судови произвољно примијенили одредбе релевантних законских одредби. При томе Уставни суд истиче да је у конкретном случају од стране редовних судова и поступљено у складу са одлуком Уставног суда број АП-2560/14 од 1. децембра 2016. године, на коју се апелантица позива у односу на расправни принцип. Ово стога, јер је у конкретном поступку испоштован принцип који странке обавезује да изнесу све доказе и чињенице на којима заснивају своје захтјеве. Стога,

како апелантица својим наводима ничим није довела у питање закључке и образложења редовних судова, Уставни суд сматра да су апелантицини наводи неосновани.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП-2970/18 од 26. марта 2020. године)

ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ У ОДНОСУ НА ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКЕ У РАЗУМНОМ РОКУ

Постоји кршење права на правично суђење у односу на доношење одлуке у разумном року као једном од аспекта права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода када је поступак (који је хитне природе) од подношења тужбе до доношења оспорене одлуке Врховног суда трајао пет година и један мјесец за шта највећу одговорност сноси Општински суд с обзиром на то да је пред тим судом поступак трајао двије године и седам мјесеци.

Из образложења:

Уставни суд, прије свега, истиче да се, према конзистентној пракси Европског суда за људска права и Уставног суда, разумност дужине трајања поступка мора оцијенити у свјетлу околности појединог предмета, водећи рачуна о критеријима успостављеним судском праксом Европског суда, а нарочито о сложености предмета, понашању страна у поступку и надлежног суда или других јавних власти, те о значају који конкретна правна ствар има за апеланта (види, Европски суд, *Микулић против Хрватске*, апликација број 53176/99 од 7. фебруара 2002. године, Извјештај број 2002-I, став 38). Поред тога, Уставни суд, подржавајући праксу Европског суда, подсјећа на то да члан 6 став 1 Европске конвенције намеће државама уговорницама дужност да организују своје правосудне системе на начин да судови могу задовољити услове овог члана, укључујући и обавезу да поступају у предметима у разумном року (види Европски суд, *Мариновић против Хрватске*, пресуда од 6. октобра 2005. године, став 23).

Уставни суд запажа да је конкретан поступак покренут апелантицином тужбом од 24. маја 2013. године, а окончан оспореном пресудом Врховног суда од 5. јуна 2018. године. Дакле, поступак је трајао пет година и један мјесец. Надаље, Уставни суд подсјећа да се у конкретном случају ради о парничном поступку из радних односа у којем су судови, у складу

са одредбом члана 420 Закона о парничном поступку („Службене новине ФБиХ“ бр. 53/03, 73/05, 19/06 и 98/15), дужни увијек обрађати посебну пажњу на потребу хитног рјешавања, те да се у конкретном случају није радило о посебно сложеним чињеничним и правним питањима која су редовни судови требали расправити.

Уставни суд запажа да је поступак пред Опћинским судом трајао око двије године и седам мјесеци при чему је тај суд припремно рочиште одржао 3. септембра 2015. године, дакле тек након више од двије године од подношења тужбе, док је поступак пред Кантоналним судом трајао годину и шест мјесеци, а поступак пред Врховним судом годину дана. С обзиром на наведено и стандарде које Уставни суд оцјењује приликом испитивања навода о кршењу права на доношење одлуке у разумном року, Уставни суд, имајући у виду да је поступак који је по природи хитан трајао преко пет година, при чему је поступак најдуже трајао пред Општинским судом, а да при томе нема ништа што би указивало да су постојале објективне околности које би биле од утицаја на дужину трајања предметног поступка - сматра да су наводи апелантице везани за дужину трајања предметног поступка основани.

У смислу члана 74 Правила Уставног суда, Уставни суд може одредити накнаду нематеријалне штете. Међутим, Уставни суд подсјећа на то да, за разлику од поступка пред редовним судовима, накнаду нематеријалне штете одређује у посебним случајевима кршења загарантованих људских права и основних слобода. С обзиром на одлуку у овом предмету, а имајући у виду пресуде Европског суда против Босне и Херцеговине (нпр. види Европски суд, *Дорић против БиХ*, апликација број 68811/13, од 7. новембра 2017. године; *Шкрбић и Вујичић против БиХ*, апликације бр. 37444/17 и 75271/17 од 6. јуна 2019. године и *Хаџајлић и остали против БиХ*, апликација број 10770/18 од 16. јуна 2020. године), досадашњу праксу Уставног суда (видјети, Одлуке о допустивости и меритуму број АП-1793/18 од 19. фебруара 2020. године и број АП-1888/18 од 11. марта 2020. године, доступне на www.ustavnisud.ba), економске услове у Босни и Херцеговини (подаци доступни на www.bhas.ba) и околности конкретног случаја, према члану 74 Правила односно члану 41 Европске конвенције, Уставни суд сматра да у конкретном случају на име накнаде нематеријалне штете због недоношења одлуке у разумном року у парничном поступку апелантици треба исплатити износ од 1.000,00 КМ.

Ову накнаду је дужна платити Влада Тузланског кантона, с обзиром на сједиште Општинског суда пред којима је најдуже вођен предметни поступак, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке, уз обавезу

да након истека овог рока плати апелантици законску затезну камату на евентуално неисплаћени износ или дио износа накнаде одређене овом одлуком. Ова одлука Уставног суда у дијелу који се односи на накнаду нематеријалне штете представља извршну исправу.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП-5001/18 од 22. априла 2020. године)

ПРАВО НА СЛОБОДУ ИЗРАЖАВАЊА

Постоји повреда права на слободу изражавања из члана II/3х) Устава Босне и Херцеговине и члана 10 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода када је Кантонални суд пропустио да спорно изражавање доведе у шири контекст и контекст релевантних одредаба Закона о заштити од клевете Федерације Босне и Херцеговине, дакле, оних које прописују одговорност за клевету и оних које прописују изузетке од ове одговорности, стандардима успостављеним у одредби члана 10 Европске конвенције, прекорачио границе „слободне процјене“ коју, у смислу наведене одредбе, апеланти уживају. То је резултирало мијешењем у право апеланата на слободу изражавања, које у околностима конкретног случаја није било нужно у демократском друштву.

Из образложења:

Уставни суд запажа да се наведени дио спорног текста не може довести у везу с тужиоцем као приватном особом и његовим приватним животом, већ се искључиво односи на њега као јавну личност, односно бившег премијера Унско-санског кантона који је у вези с тим дужан да поднесе већи степен толеранције у односу на критичке коментаре од обичног приватног појединца. При томе, произлази да апеланти приликом изношење и преношења спорног текста, супротно закључку Кантоналног суда, ни на који начин нису поступали злонамјерно. Ово из разлога што су апеланти имали основа за објаву спорног текста у околности конкретног случаја, јер се у то вријеме водио кривични поступак против тужиоца због злоупотребе положаја. У прилог наведеном иде и неспорна чињеница, коју је навео Кантонални суд у оспореној одлуци, да је у вријеме објаве спорног текста против тужиоца вођена истрага у вези кривичног дјела злоупотреба положаја, као и да је тужиоцу био одређен притвор у том поступку.

Такође, Уставни суд запажа да из оспорене одлуке произлази да Кантонални суд не сматра да је спорни текст у цијелости неистинит и недоказан, већ само дио спорног текста који се односи на податак о висини штете која

се ставља на терет тужиоцу. При томе је, имајући у виду садржај спорног изражавања, евидентно да апеланти заправо нису навели конкретан износ штете већ су користили термин „опасно се приближава рангу свих штета од прошлогодишњих поплава“, па се у таквој ситуацији заправо поставља питање да ли се ради о вриједносном суду или о доказивој чињеници како то сматра Кантонални суд, при томе наводећи да апеланти „нису доказали да је објављен податак о висини штете која се тужиоцу ставља на терет“. У том контексту, Уставни суд указује да из образложење Кантоналног суда да апеланти „нису доказали да су подаци о енормној висини штете коју је тужилац наводно проузроковао злоупотребом положаја тачни због чега је и вођена истрага против тужиоца у периоду када је објављен спорни текст и тек се требала доказати злоупотреба и висина прибављене имовинске користи“, заправо произилази да би апеланти могли писати о тужиоцу тек након осуђујуће пресуде. Такав став Кантоналног суда је у супротности са слободом изражавања која у смислу напријед наведених ставова Европског суда представља суштинску основу демократског друштва и један од основних услова његовог напретка.

Уставни суд, у том смислу, подсећа на пресуду Европског суда за људска права у предмету *Далбан против Румуније* (пресуда од 28. септембра 1999. године, тач. 49-50) у којој је апликант, новинар, написао чланак у којем се говорило о низу превара које је починио извршни директор пољопривредног предузећа у власништву државе с којим је био повезан један од сенатора, због чега су га домаћи судови санкционисали. Европски суд је, утврђујући кршење права на слободу изражавања, навео да би „било неприхватљиво да се новинару забрани изражавање критичког вриједносног суда, осим онда када је у стању доказати његову истину“. У том случају Европски суд је уочио да нема доказа према којима је опис догађаја из чланка потпуно неистинит и да је циљ био искључиво подстицање клеветничких изјава против извршног директора и сенатора, да није писао о аспектима приватног живота, већ о његовом понашању и држању у својству изабраног представника и да се новинари под одређеним околностима могу ослонити на гласине када извјештавају о питањима од јавног интереса. Домаћи судови су сматрали да начин на који је апликант изнио своје мишљење не одговара реалности и да се, стога, ради о клевети, те да је чињеница према којој није било основа да се против извршног директора покрене кривични поступак због наводних превара - довољна да се утврди да је информација у чланку неистинита.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП-3971/18 од 20. маја 2020. године)

ПРАВО НА ИМОВИНУ

Накнада трошкова кривичног поступка

Прекршено је право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода када је Суд БиХ, приликом одлучивања о праву апеланта као браниоца по службеној дужности осумњичених за накнаду трошкова, захтјев одбацио као неблагоприятан, произвољно примијенивши одредбу члана 186 став 2 Закона о кривичном поступку БиХ, којом је јасно регулисано да рок за подношење захтјева у погледу исплате награде, накнаде и нужних издатака, тече шест мјесеци од дана достављања рјешења о обустави кривичног поступка лицу које има право да такав захтјев постави, при чему Суд БиХ ничим није оспорио тврдње апеланта да му наредба о обустави истраге против осумњичених није достављена.

Из образложења:

Уставни суд запажа да је Суд БиХ је своје одлуке којим је апелантов захтјев за накнаду трошкова кривичног поступка одбацио као поднесен неблагоприятно - образложио „тумачењем улоге браниоца у кривичном поступку, те односом са брањеником који произлази из садржаја појма формалне одбране и уредно обављање дужности браниоца, која се огледа у контактирању са осумњиченим, праћењу рокова, присуствовању радњама и сл.“.

У погледу апелантових навода да Суд БиХ, у смислу цитиране одредбе Закона о кривичном поступку БиХ („Службени гласник БиХ“ бр. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13, 49/17, 42/18 и 65/18), није оцијенио чињеницу да као бранилац раније осумњичених није обавијештен о обустави истраге, јер није примио одлуке о обустављању кривичног поступка, Уставни суд запажа да је апелант као бранилац раније осумњиченог Е. И. постављен рјешењем тог суда од 15. децембра 2014. године, а осумњиченог М. С. рјешењем од 27. маја 2010. године. Уставни суд сматра да је апелантово право да буде обавијештен о обустављању истраге и да је, заправо, он једино овлаштено лице за истицање захтјева да прими награду за извршени рад и надокнаду трошкова насталих у вези са радом у кривичном поступку, а не осумњичени. У таквим околностима је неспорно да је, дакле, апелант, у смислу члана 186 став 2 у вези са чл. 185 и 189 Закона о кривичном поступку БиХ и чланом 31 став 3 Закона о адвокатури Федера-

ције Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“ бр. 25/02, 40/02, 29/03, 18/05, 68/05 и 42/11), „лице које има право да постави такав захтјев“ (за исплату трошкова) и да му је, стога, било неопходно доставити наведену наредбу и од тог момента рачунати да ли је захтјев поднесен „најкасније у року од шест мјесеци од дана достављања правоснажне пресуде или рјешења о обустави кривичног поступка“.

С тим у вези, Уставни суд подсјећа да је одредбом члана 171 став 4 прописано: „Ако оптужени има браниоца, оптужница и све одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу, као и жалба противне странке која се доставља ради одговара, доставиће се браниоцу и оптуженом по одредбама члана 170 овог закона...“, као и да се достава писмена врши у складу са чланом 172 став 1 цитираног закона. Имајући у виду цитиране одредбе закона, Уставни суд је установио да је рок за подношење захтјева за накнаду трошкова кривичног поступка у односу на апеланта требало да тече од дана када је њему достављена наредба о обустави истраге као браниоцу постављеном по службеној дужности раније осумњичених (која апеланту у околностима предметних случајева није никад достављана), а не од дана достављања наредбе осумњиченим.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП-5053/18 од 4. јуна 2020. године)

ПРАВО НА СЛОБОДУ КРЕТАЊА И ПРЕБИВАЛИШТА И ЗАБРАНА ЗЛОУПОТРЕБЕ ПРАВА

Није повријеђено право апеланткице на слободу кретања и пребивалишта из члана II/3м) Устава Босне и Херцеговине и члана 2 Протокола број 4 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода у ситуацији када су оспорена рјешења утемељена на релевантним одредбама Закона о кривичном поступку, јасна и образложена, те када је суд навео да постојање основане сумње произилази из прикупљених доказа, као и дао јасне разлоге за неопходност изрицања мјера забране и када је у поступку контроле изречених мјера забране утврдио да и даље постоје околности које оправдавају њихово изрицање. Такође, нема кршења права из члана 17 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у ситуацији када апеланткица, осим паушалног позивања на кршење овог права, није понудила аргументе и доказе који би могли оправдати тврдњу да чињенице конкретног предмета покрећу питање према наведеном члану.

Из образложења:

Уставни суд примјећује да су мјере забране апелантици последица поступка који се против ње води, да је предмет у почетној фази и да суд је оцијенио да су изречене мјере неопходне ради успјешног вођења кривичног поступка - што је образложио. Стога, Уставни суд налази да су ове мјере одређене с циљем успјешног вођења кривичног поступка и утврђивања истине, што сигурно, без обзира на коначан резултат поступка, оправдава њихову нужност у демократском друштву, у интересу јавног поретка и спречавања криминала, те оне не представљају претјеран терет за апелантицу у односу на циљ који се њима жели постићи у датој ситуацији. Ово поготово што, без обзира на трајање мјера забране, постоји обавеза њиховог преиспитивања свака два мјесеца, о чему ће редовни суд водити рачуна, те цијенити њихову даљњу оправданост и укинути их чим нађе да за њих више не егзистирају разлози, односно не постоје околности због којих су одређене.

Апелантица сматра да јој је оспореним одлукама повријеђено право из члана 17 Европске конвенције (забрана злоупотребе права). У вези с тим, Уставни суд указује на то да наведени члан Европске конвенције не утемељује неко посебно индивидуално право, него предвиђа правило тумачења чији је циљ заштита идеје, као и циља саме Европске конвенције (види Уставни суд, Одлука број АП-657/09 од 20. априла 2011. године, доступна на веб-страници Уставног суда www.usstavnisud.ba). Уставни суд сматра да апелантица, осим паушалног позивања на кршење члана 17 Европске конвенције, није понудила аргументе и доказе који би могли оправдати тврдњу да чињенице конкретног предмета покрећу питање према наведеном члану, због чега су наводи изнесени у том правцу у цијелости неосновани.

(Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине, број АП-34/20 од 8. априла 2020. године)